

Harrastuksesta yrittäjäksi - terapiakoirakoulutusta Satakunnassa

Olen Virpi Vesanen Raumalta. Perheeseemme hankittiin ensimmäinen sheltti, kun olin 5-vuotias. Siitä eteenpäin, noin 30 vuoden ajan, minulla on ollut aina shelttejä. Mukaan on mahtunut muitakin rotuja. Viimeisimpänä laumaani on liittynyt belgianpaimenkoira kahden shelttini kaveriksi. Koirankoulutustaitoni ovat kehittyneet kolmenkymmenen vuoden aikana, koko tähänastisen elämäni läpi. Koirat ovat minulle rakkaita ja harrastukset vaihtuivatkin jossain kohtaa kokonaan koirapuolelle, aluksi agilityyn ja viime vuosina myös TOKO:on, pelastus- ja palveluskoiralajeihin. Käytännön koiraharrastusten lisäksi olen innostunut oppimaan lisää eläinten oppimispsykologiasta Suomen Eläinkoulutuskeskuksen kursseilla.

Vapaaehtoistyön kautta koira-avusteiseen toimintaan

Terapiakoirien kouluttamisen päätin aloittaa, kun vapaaehtoistyön kokemukseni saivat minut kiinnostumaan erityisesti terapiakoirien työskentelystä. Aloitin hakemalla tarkempia tietoja mm. koira-avusteisilta fysio- ja toimintaterapeuteilta.

Koulutan eläinavusteiseen terapiaan käytettäviä koiria yhteistyössä niiden omistajien kanssa. Koira apunaan voivat käyttää niin fysio-, toiminta-, puhekuin psykoterapeutitkin, lähihoitajat sekä erityisopettajat. Terveys-, sosiaali- ja kasvatusalan ammattilaisten työssä terapiakoira voi esimerkiksi luoda hoitotilanteeseen turvallisuuden tunnetta tai se saattaa rauhoittaa ylivilkkaita lapsia pelkällä läsnäolollaan. Moni kehitysvammainen voi saada iloa ja motivaatiota liikkumiseen, kun saa heittää palloa koiralle ja koira noutaa pallon takaisin hänelle. Ihmisen ja koiran välinen vuorovaikutus lisää ihmisen psyykkistä ja fyysistä hyvinvointia.

Koiralla on uskomaton vaikutus ihmiseen, koska se ei arvostele ihmistä ulkomuodon, rodun tai vamman perusteella, vaan hyväksyy ihmisen juuri sellaisena kuin hän on. Esimerkiksi autismia sairastavilla on koiran kanssa vuorovaikutuksessa oleminen ollut helpompaa kuin toisen ihmisen kanssa. Koirilta opitaan myös sosiaalisia taitoja ja niihin peilaamaan omia tunteita.

Asiakkainani on myös vapaaehtois- ja muuta kuin terveysalan työtä tekeviä henkilöitä, jotka aikovat, tai jo käyttävät, koira apunaan. Vapaaehtoispuolella eläinavusteista toimintaa löytyy

Suomen Karva-kaverit ry:ltä ja Suomen Kennelliitolla on myös oma toimintansa Kaverikoira -nimellä. Vapaaehtoistoiminnassakin mukana olevilla voi olla tarvetta saada vielä yksilöllisempää opetusta. Heidän kanssaan käyn läpi asioita juuri kyseisen koiran ja sen työtehtävien kannalta.

Käytännössä kouluttaminen tapahtuu niin, että opastan ihmistä kouluttamaan omaa koiraansa. Omistajan pitää oppia tunnistamaan, mikä on koiran tunnetila missäkin tilanteessa. Tärkeä asia on oppia lukemaan koiran elekieltä eli esimerkiksi sen pään, korvien ja hännän asentoja. Omistajan kanssa käydään yhdessä läpi myös teoriaa ja sitä, miten opettaa koiralle uusia asioita.

Hyvän terapiakoiran ominaisuudet

Terapiakoiralta vaaditaan hyvää hermorakennetta eli kykyä kohdata ja vastaanottaa uudet, joskus yllättäenkin tulevat tilanteet, erilaiset ihmiset ja asiat niin, ettei se järkyty tai mene paniikkiin, vaan säilyttää toimintakykynsä ja pyrkii uteliaana selvittämään, mistä on kyse. Terapiakoiralta vaaditaan myös ehdottomasti ihmisystävällisyyttä. Se ei saa olla aggressiivinen eikä myöskään pelokas ihmisiä kohtaan. Käyttämäni koulutusmenetelmät perustuvatkin positiiviseen vahvistamiseen, koska koira ei saa koskaan tuntea oloaan uhatuksi ihmisen toimesta. Hyvällä terapiakoiralla pitää olla henkinen tasapaino kunnossa.

Jo pentuna voi aloittaa

Paras lähtökohta terapiakoiran kouluttamiselle on, jos pentu on jo hankintavaiheessa osattu valita edellä mainitut ominaisuudet huomioiden. Pentua on helppo sosiaalistaa eli totuttaa se erilaisiin ihmisiin, paikkoihin, pintoihin, ääniin ja esimerkiksi erilaisiin apuvälineisiin kuten kävelykkepiin ja pyörätuoliin, ja niihin asioihin, joita se todennäköisesti tulee kohtaamaan terapiatyössään. Pentu on hyvä ottaa mukaan tarkkailemaan ja totuttelemaan uusiin asioihin, vaikka se ei vielä työtehtäviään teekään. Aikuisestakin koirasta voi kouluttaa terapiakoiran, jos sillä on tarvittavat ominaisuudet kyseiseen terapiamuotoon.

Lukukoirat erityisopetuksen tukena

Eniten mediassa esillä ollut ja suurimmassa kasvussa oleva koira-avusteinen toiminta on lukukoirat. Niitä käytetään kirjastoissa ja kouluissa mm. erityisopetuksen tukena. Lapsille suunnatussa lukukoira-toiminnassa ideana on, että lapsi saa rauhassa harjoitella ääneen lukemista koiralle, joka ei korjaa eikä keskeytä vaan pelkästään kuuntelee. Lukukoiralta vaaditaan erityisesti kykyä rauhoittua lapsen viereen ja muun muassa näitä rauhoittumisharjoituksia tehdään näiden koirien koulutuksissa.

Koulutan parhaillaan toista shelttiäni toimimaan lasten kanssa, jossa he saavat taluttaa, silittää, harjata ja ruokkia koira

Virpi koiriensa kanssa © Asko Tanhuanpää

ja näin ollen saavat onnistumisen tunteita, jotka kehittävät lapsen itsetuntoa. Lapset oppivat myös eläimestä huolehtimisen vastuuta.

Sheltti sopii terapiatehtäviin

Shetlanninlammaskoiria käytetään jonkin verran terapiatyötehtävissä ja ihmisrakkaat sheltit ovatkin loistavia työssään. Sheltit ovat ulkonäöltään ja ilmeiltään lempeitä ja kooltaan suhteellisen pieniä tai keskikokoisia. Näin shelttiin tutustuminenkin sujuu helpommin kuin isompien koirien kanssa, jotka saattavat kokonsa takia aiheuttaa turhaa jännitystä. Rodulla tai roduttomuudella ei ole kuitenkaan suurtakaan merkitystä vaan kyseisen koirayksilön luonne ratkaisee sen, kuinka hyvin se sopii työtehtäviinsä. Koira, joka ei viihdy lasten kanssa voi olla erinomainen taas aikuisen seurassa esimerkiksi toimintaterapiassa, jossa koira lenkitetään yhdessä ohjaajan kanssa.

Kuka: 34-vuotias Virpi Vesanen Raumalta

Mitä: terapiakoirien koulutusta sekä lajikoulutuksia agilityssa, TOKOssa ja hyppytekniikassa

Missä: toiminta keskittyy Satakunnan ja Varsinais-Suomen alueille

Yritystoimintani

Sivutoiminen yritystoimintani alkoi jo vuonna 2013 KoiraX.com -palvelun luomisesta. KoiraX.com on netissä toimiva koiranomistajille ja kasvattajille ilmainen palvelu, johon voi tallentaa kaiken haluamansa tiedon koiriinsa liittyen kuten rokotukset, madotukset, oirepäiväkirja, koetulokset, treenipäiväkirja jne. Eräs tuttuini käyttää palvelua kuin se olisi hänen koiransa vauvakirja. Hän laittaa sinne valokuvien kera päiväkirjamerkintöjä tasaisin väliajoin ja jakaa ne sieltä myös facebook-sivuilleen. Kasvattajat voivat siirtää kennelpäiväkirjansa pitämisen

nettiin, eikä tarvitse etsiä exceleitä tai vihkoja, kun haluaa tarkistaa vaikkapa minkä painoisina viime pennut syntyivät.

Palvelu on saatavilla 24/7 ja tiedot löytyvät aina yhdestä paikasta. Terapiakoirien koulutuksessa käytän KoiraX.com:ia myös kommunikointiin asiakkaideni kanssa. Teen sinne esimerkiksi heidän koiriensa koulutussuunnitelmat. Asiakas voi pitää treenipäiväkirjaa, jonka avulla voimme yhdessä seurata koulutuksen edistymistä. Näin minun on helpompi suunnitella seuraavan koulutuskerran sisältö ja tulevat harjoitteet.

Mukaan koira-avusteiseen vapaaehtoistoimintaan: Suomen Karvakaverit ry (myös muita terapiaeläimiä kuin koiria) sekä Suomen Kennelliiton Kaverikoira -toiminta (koiran oltava vähintään 2-vuotias).

KoiraX.com

- koiranomistajan päiväkirja ja kasvattajan työkalu!